

रामः

रामः

रामक

रामाव रामभद्राय रामचन्द्राय वेधसे ।
रघुनाथाय नाथाय सीतायाः पतये नमः ॥
रमं ममं महेशानि । जपमेव दिवानिशम् ।
सर्वपापविनिर्मुक्तौ विष्णुचातुष्पमाश्रयात् ।
इत्येतद्रामभद्रस्य साहाय्यं वेधस्य तम् ।
कथितं तव गाङ्गेय यतस्त्वं वैष्णवोत्तमः ।
वन्दामहे महेशानं हरकोटखण्डनम् ।
जानकीहृदयानन्दचन्दनं रघुनन्दनम् ॥”
इति पद्मपुराणे उमामहेश्वरसंवादे श्रीराम-
चन्द्राष्टोत्तरशतनामस्तोत्रं समाप्तम् ॥ ७ ॥
(अथ विराट्कर्त्तिकचरणं यथा, अध्यात्मरामा-
यणे । ३ । ६ । ३०—५४ ।

गन्धर्व उवाच ।

“सोऽनुसुहृते मेऽद्य मनो रामातिवन्ममात् ।
त्वाप्तमन्तमनाद्यन्तं मनीषावाचमगोचरम् ॥
स्वप्नं ते रूपमयत्तं देहद्वयविजयकम् ॥
इयूपमितरं सर्वं दृष्टं जडमनात्मकम् ।
तत्त्वयं त्वं विजानीयादृष्टतिरिक्तं मयः प्रभो ।
बुद्ध्यात्माभासयोरेकं जीव इत्यभिधीयते ।
बुद्ध्यादिवाची नक्षेत्रतस्मिन् निर्विषयेऽखिलम् ।
आरोप्यतेऽज्ञानवशान्निर्वाकारेऽखिलात्मनि ॥
हिरण्यगर्भस्ते स्वप्नं देहं स्थूलं विराट् स्मृतम् ।
भावनाविषयो राम स्वप्नं ते ध्यातव्यम् ॥
भूतं भयं भविष्यच्च यच्चैवं दृश्यते जगत् ।
स्वप्नेऽहकोशे देहे ते महदादिभिराहृते ॥
सप्रभिरुत्तरगुणैर्वैराग्यो धारणाश्रयः ।
त्वमेव सर्वकेशयं लोकास्तेष्वयवाः स्मृताः ॥
पातार्णं ते पादमूलं पार्श्वस्तव महातमम् ।
रचातर्णं ते शुक्लौ तु तजातकमितोर्ध्वे ॥
जातुनी सुतर्णं राम । ऊरु ते वितर्णं तथा ।
अतर्णश्च महो राम । जघनं नाभिर्गं नभः ॥
उरःस्थलं ते ज्योतीर्षि धीवा ते मह उच्यते ॥
वदनं जगन्लोकस्ते तपस्ते प्रष्टुदेशम् ॥
सख्यलोकौ रघुश्रेष्ठ । शीर्षं योऽस्ते सदा प्रभो ॥
रक्षादयो लोकपाणा वाहवस्ते दिशः श्रुतौ ।
अश्विनौ नाभिके राम वक्रं तेऽभिरुदाहृतः ॥
चक्षुस्ते सविता राम मनश्चन्द्र उदाहृतः ।
भूभङ्ग एव कालस्ते बुद्धिस्ते वाक्पतिर्भवेत् ॥
रसोऽहङ्काररूपस्ते वाचश्चन्द्रादि तेऽन्यथा ।
यमस्ते दंष्ट्रदेश्यो नक्षत्राणि दिग्गणयः ॥
हास्यो मोहकरी माया वृद्धिस्तेऽप्राज्ञमोक्षकम् ।
धर्मः पुरस्तेऽधर्मश्च एष्टभाग उदीरितः ॥
निमिषोऽन्धश्चे रात्रिर्दिवा चैव रघूत्तम ॥
समुद्राः सप्त ते कुचिर्नाथो ब्रह्मक्षत्र प्रभो ॥
रोमाणि वृक्षौषधयो रेतो वृद्धिश्च प्रभो ।
महिमा ज्ञानशक्तिके एवं स्थूलं वपुस्तव ।
वदस्मिन् स्थूलरूपे ते मनः सन्धार्यते नरेः ।
अनायासेन सुक्तिः स्यादतोऽन्यत्र हि किञ्चन ॥
अनोऽहं रामरूपं ते स्थूलमेवाशुभावये ।
यस्मिन् ध्याते प्रेमरसः सरोमपुलको भवेत् ॥
तदैव सुक्तिः स्याद्राम यदा ते स्थूलभाषकः ।
तदप्यास्तां तवेवाहमेतद्रूपं विचिन्त्यते ॥

धनुर्बाणधरं श्यामं जटावस्त्रकभूषितम् ।
अपीयवयसं सीतां विचिन्त्यन्तं सख्यस्थम् ॥
इदमेव सदा मे स्थायान्तरे रघुनन्दन ।
सर्वज्ञः शङ्करः साक्षात् पार्वत्या सहितः सदा ।
तद्रूपमेवं सततं ध्यायन्नास्ति रघूत्तम ।
सुन्दरुणां सदा काङ्क्षां तारकं ब्रह्मवाचकम् ॥
राम रामेक्षुपदिशन् सदा सन्नुदमानसः ।
अतस्त्वं जानकीनाथ परमात्मा सुनिश्चितः ॥
सर्वे ते मायया मृदास्तां न जानन्ति तत्त्वतः ।
नमस्ते रामभद्राय वेधसे परमात्मने ॥
अयोध्याधिपते तुभ्यं नमः कौमिषसेवित ।
नाहि नाहि जगन्नाथ मां माया गहकोतु
ते ॥ ७ ॥)

अथ श्रीरामकवचम् ।

“ध्यात्वा नौकोत्पलश्यामं रामं राजीवलोच-
नम् ।

जानकीकण्ठकोपितं जटासुकुटमञ्जितम् ॥
सावित्र्यधनुर्बाणपाणिं नक्तचरान्तकम् ।
खलौकया जगन्नातुमाविर्भूतमजं विशुम् ॥
रामरक्षां पठेत् प्राञ्चः पापघ्नो सर्वकाम-
दाम् ॥”

अथ श्रीरामचन्द्रकवचस्य बुधकौशिककवि-
गायत्री ऋग्ः श्रीरामचन्द्रो देवता श्रीराम-
चन्द्रप्रीत्यर्थं जपे विनियोगः ।

ॐ शिरो मे राघवः पातु भागं दशरथा-
त्मजः ।

कौशलेयो दशौ पातु विन्धामिजप्रियः श्रुतौ ॥
त्राबं पातु मखजाता सुखं सौमित्रवत्सलः ।
जिह्वां विद्यानिधिः पातु कण्ठो भरतपण्डितः ॥
खन्तौ दिवाबुधः पातु सुनौ भयेशकामुकः ।
करी सीतापतिः पातु हृदयं नामद्वयजित् ॥
वचः पातु कव्यारिः क्षत्रौ गीर्वाणवन्दितः ।
पार्श्वौ कुजपतिः पातु कुचिमिवाकुलन्दनः ॥
मध्यं पातु खरभ्रं चैव नाभिं जाम्बवदाश्रयः ।
गुह्यं जितेन्द्रियः पातु एष्टं पातु रघुदहः ॥
सुयोविशः कटिं पातु शक्रघ्निनी हनुमन्मतुः ।
ऊरु रघूत्तमः पातु रक्षः कुजविनाशकतु ॥
जातुनी सेतुजितु पातु जङ्घे दशसुखान्तकः ।
पादौ विभीषणश्रीदः पातु रामोऽखिलं वपुः ॥
एतां रामचक्रोपेतां रक्षां यः सुकृती पठेत् ।
स चिरायुः सुखी पुत्री विजयी विजयी भवेत् ।
पाताकभूतलज्योमचारिखण्डशरारिः ।
न ह्युमपि शक्तास्ते रक्षितं रामनामभिः ॥
रामेति रामभद्रेति रामचन्द्रेति वा स्मरन् ।
नरो न जिह्यते पापेर्भुक्तिं सुक्तिश्च विन्दति ॥
अमन्त्रैश्चैकमन्त्रेण रामनाम्नाभिरक्षितम् ।
यः करे धारयेत्तस्य करखाः सर्वविह्वयः ॥
भूर्जपत्रे लिप्तां विद्यां गन्धर्वन्दनचर्चिताम् ।
क्षत्वा वै धारयेद्यस्तु घोऽभीष्टं फलमाप्नुयात् ॥
रखे राजकुले द्यूते निर्वातं तस्य जयो भवेत् ।
काकबन्धा च वा नारी नृतापन्ना च वा
भवेत् ।

वक्रपद्या जीववन्तु वा भवेन्नात्र संशयः ॥
वक्ष्यपञ्जरनामेदं यो रामकवचं पठेत् ।
अथाहताश्चः सर्वत्र लभते जयमङ्गलम् ॥
आदिष्टवान् यथा खञ्जं रामरक्षाभिर्मां

हरिः ।

तथा निश्चितवान् प्रातः प्रमुहो बुधकौशिकः ॥
धन्विनी बह्विजिह्वी काकपञ्चरौ शुभौ ॥
वीरौ मां पथि रक्षितौ ताडुभौ रामकण्ठौ ॥
तख्यौ रूपसम्पन्नौ सुकुमारौ महाबलौ ।
पुष्करौ कविशालाचौ चौरहृणाणिनामरौ ॥
फलमूलाश्रितौ दानौ तापघ्नौ ब्रह्मचारिणौ ।
पुत्रौ दशरथस्येतौ धातारौ रामकण्ठौ ॥
शरय्यौ सर्वसत्त्वानां श्रेष्ठौ सर्वधनुस्ताम् ।
रक्षः कुजनिहन्तारौ चायेतां नो रघूत्तमौ ॥

आतस्यधनुर्बाणविशुद्धा-
वक्ष्यामुगमिष्यसङ्गिनी ।

रक्षणाय मम रामकण्ठबा-
वयतः यथि सदैव गच्छताम् ॥

समस्तः कवचौ खड्गौ चापबाणधरौ युवा ।
यच्छन्तोरयचास्त्राणां पातु वक्ष्यकः ॥
अयतस्तु हृदि हो मे एष्टतो गह्वरजः ।
पार्वयोस्तु धनुर्गन्तौ सशरौ रामकण्ठौ ॥
रामो दशरथिः शूरो जङ्घाशुचरो वज्रौ ।
काकुत्स्थः पुष्पः पूर्णः कौशलेयो रघूत्तमः ॥
वेदान्तवेद्यो यज्ञेशः पुराणः पुत्रयोत्तमः ।
जानकीवत्सलः श्रीमान् प्रमेयपराक्रमः ॥
आपदामपहन्तारं दातारं सर्वसम्पदाम् ।
गुणाभिरामं श्रीरामं भूयो भूयो वन्दाम्-
हम् ॥

दिविषि कण्ठौ धन्वौ वामनौ जानकी शुभा ।
पुरतो मावतिर्यक्ष तं वमामि रघूत्तमम् ॥
एतानि मम नामाणि मङ्गलानि यः वेश्म स्मरेत् ।
अन्धमेघायुतं पुष्यं च प्राप्नोति न संशयः ॥”
इति पद्मपुराणे वक्ष्यपञ्जरनामाख्यं श्रीराम-
कवचम् । इति तत्त्वसारः ॥

रामकरी, लो, रामकनी रामिनी । इति वृत्ता-
युधः । (कश्चित् रामकिरीतमपि पाठः । यथा,
सङ्गीतदर्पणे रागाध्याये ।

अथ रामकिरी ।

“वक्ष्ययद्वांशकत्वाचा पूर्वां रामकिरी मता ।
मन्त्रेणा प्रथमा श्रिया कवचे वा प्रयुज्यते ॥
रिधलतायवा प्रोक्ता कैचित् पञ्चमवर्जिता ।
त्रिविधा वा सप्तदिष्टा सन्पूर्वां वाङ्मोक्षदा ॥”
अस्मा ध्यायम् ।

“हेमप्रभा भासुरभूषणा च
नीलं विषोषं वपुषा बह्वनी ।
कान्तिं समीपे कमनीवकला
मानोज्ञता रामकिरी मतेयम् ॥”

उदाहरणम् ।

स रि न म प नि व । सन्पूर्वा ।

अथवा

स न म प नि व । औङ्का ।